

Rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě ze dne 04.11.1963, sp. zn. 12 Co 169/63, ECLI:CZ:KSOS:1963:12.CO.169.1963.1

Číslo: 5/1964

Právní věta:

Ustanovení § 1 odst. 2 zák. č. 150/1961 Sb. "za podmínek, z nichž vzniká nemoc z povolání" je třeba rozumět tak, že stačí, jsou-li vůbec (objektivně) dány podmínky pro vznik nemoci z povolání. Jde-li o Bangovu nemoc, musí být prokázáno, že na pracovišti se vyskytlo onemocnění alespoň jednoho kusu dobytku touto nemocí, anebo že z jiných důvodů se podmínky pro vznik této choroby objektivně a jako specifické pro činnost zaměstnance a pracovní prostředí vyskytovaly.

Soud: Krajský soud v Ostravě

Datum rozhodnutí: 04.11.1963

Spisová značka: 12 Co 169/63

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 1-2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Nemoc z povolání

Předpisy: 150/1961 Sb. § 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Okresní soud v Opavě vyhověl žalobě, jíž se žalobkyně domáhala náhrady škody, kterou utrpěla tím, že jako ošetřovatelka skotu u žalovaného JZD onemocněla Bangovou chorobou, tedy v daném případě nemocí z povolání.

Rozsudek soudu prvního stupně napadla Státní pojišťovna v Opavě, jako vedlejší účastník na straně žalovaného a uplatnila tyto námitky: v průběhu řízení nebylo prokázáno, že by na pracovišti žalobkyně bylo zjištěno alespoň u jednoho kusu onemocnění Bangovou chorobou; naopak bylo prokázáno, že ani jeden kus ve stáji, kde žalobkyně pracovala, nebyl v kritické době bangovní a tedy zde nebyly ani předpoklady ke vzniku této nemoci u žalobkyně jako nemoci z povolání; odpovědnost zaměstnavatele za nemoc z povolání nelze považovat za absolutně objektivní ručení za škodu a nestačí proto k odsouzení žalovaného účastníka jen abstraktní možnost, že žalobkyně se mohla touto nemocí nakazit v žalovaném JZD, když zdrojů této nákazy i v soukromém životě je značné množství.

Domáhal se proto vedlejší účastník změny rozsudku soudu prvního stupně v tom směru, aby žaloba byla v plném rozsahu zamítnuta.

Krajský soud v Ostravě zrušil rozhodnutí soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení a novému rozhodnutí.

Odůvodnění:

Krajský soud po přezkoumání věci dospěl k závěru, že odvolání vedlejšího účastníka je opodstatněné.

K námitkám vedlejšího účastníka je třeba uvést toto:

Podle ustanovení § 1 odst. 2 zák. č. 150/1961 Sb. za škodu způsobenou pracovním nemoci z povolání odpovídá podnik, u něhož pracovník pracoval naposledy za podmínek, z nichž vzniká nemoc z povolání, kterou byl postižen, přičemž nemocemi z povolání se rozumějí nemoci uvedené v příloze k zákonu o sociálním zabezpečení nebo v předpisech podle něho vydaných, jestliže vznikly za podmínek tam uvedených. Ustanovení „za podmínek, z nichž vznikla nemoc z povolání“ je třeba rozumět tak, že stačí, jsou-li vůbec (objektivně) dány podmínky pro vznik příslušné nemoci z povolání (srovnej stanovisko Nejvyššího soudu 1 Cp 42/62). To znamená, že je nerozhodné, zda pracovník mohl nebo nemohl onemocnět anebo onemocněl nebo neonemocněl nemocí z povolání z příčin vyskytujících se nebo vyskytnuvších se na posledním rizikovém pracovišti, nýbrž že odpovědnost podniku posledního pracoviště je dána bez zřetele na tyto skutečnosti již tou okolností, že na tomto posledním pracovišti se vyskytují předpoklady (podmínky), za nichž vzniká (může vzniknout) příslušná nemoc z povolání.

Bangova choroba (brucelosa) je nemocí z povolání podle čís. původně 22, nyní podle změny seznamu nemocí z povolání provedené vyhláškou č. 105/1961 Sb. podle čís. 23 (nemoci přenosné se zvířat na lidi buď přímo nebo prostřednictvím přenašečů) za předpokladu, že vznikla v podniku, v nichž jsou zaměstnanci vydáni tomuto nebezpečí anebo kde onemocnění vzniklo prokazatelně výkonem zaměstnání. Z tohoto hlediska nemůže být pochyby, že u žalobkyně jde o nemoc z povolání, neboť jde na jedné straně o druh nemoci spadající pod nemoci uvedené pod č. 23 seznamu, na druhé straně je nepochybné, že u žalovaného družstva se zřetelem na svoji pracovní činnost byla žalobkyně nebezpečí této nemoci vydána. Toto nebezpečí je dáno bez zřetele k tomu, zda krávy též skutečně Bangovou nemocí onemocněly. Míněno je totiž nebezpečí spočívající již v tom, že krávy mohou touto nemocí onemocnět a pracovník se může v takovém případě od nich přímo nebo bezprostředně nakazit. Pokud by mělo zůstat jen při těchto podmínkách, byla by odpovědnost žalovaného družstva dána. Tyto podmínky jsou však bez dalšího směrodatné jako nemoc z povolání pro obor nároků z důchodového zabezpečení. Pro odpovědnost podniku ve směru náhrady škody z nemoci z povolání však zákon č. 150/1961 Sb. stanoví ještě další podmínku, a to, že na jeho pracovišti pracovník pracoval za podmínek, z nichž nemoc z povolání vzniká. To pro daný případ znamená vyřešit otázku, zda situace pracoviště byla taková, že by zde byly dány okolnosti, za nichž nemoc z povolání žalobkyně (Bangova choroba) vzniknout může. Tuto otázku soud prvního stupně neobjasnil zcela jednoznačným a nepochybným způsobem. Je nepochybné, že by tu podmínky pro vznik nemoci byly dány, kdyby během pracovní činnosti žalobkyně u některé z krav se Bangova nemoc vyskytla a byla zjištěna. Žalované družstvo se právě bránilo námitkou, že Bangova nemoc se u něho nevyskytla a soud prvního stupně podle dosavadních výsledků řízení nemohl dospět ke zjištění, že by se mezi dobyt看 žalovaného družstva ona nemoc objevila. Žalobkyně však již u soudu prvního stupně tvrdila opak, než žalované družstvo a zejména v odvolání rozvedla toto svoje tvrzení a nabídla důkazy, jimiž má být prokázáno, že Bangova nemoc se u žalovaného družstva vyskytla. Je proto na místě toto tvrzení prověřit nabízenými důkazy a popř. i jinak, neboť kladné zjištění by již samo o sobě a bez dalšího stačilo k závěru, že podmínky pro vznik Bangovy nemoci na pracovišti u žalovaného družstva byly.

Obtížnější však tato otázka by byla pro případ, že by u dobytka žalovaného družstva v příslušné době onemocnění uvedenou chorobou zjištěno nebylo. Dosavadní výsledky řízení neposkytují dostatečný

podklad pro její zodpovězení za naznačené situace. Znalecké posudky lékaře pracovního lékařství a veterináře nejsou v tomto směru zcela jasné, jednoznačné a přesvědčující, snad z toho důvodu, že jim nebyla jasná právní problematika případu, tj. že nejde o nic jiného, než o to, zda na pracovišti se vyskytovaly objektivně podmínky vzniku Bangovy nemoci. Zdá se, že znalec - veterinář na jedné straně je toho názoru, že žalobkyně se nemohla nakazit od krav, u kterých nebyla zjištěna Bangova nemoc, tj. jakoby podmínky pro vznik této nemoci nebyly a nejsou dány tam, kde touto nemocí neonemocněly krávy (nebo vůbec hospodářská zvířata (v daném případě krávy) mohou být přenašečem nákazy (bacilonosičem) i v těch případech, že neonemocněla, anebo že nemoc se nijak neprojevila. Na druhé straně však vyslovil názor, že zdrojem infekce brucelozy pro člověka mohou být i různí jiní živočichové (kozy, ovce, prasata, koně, kočky, psi, krysy, drůbež apod.) a dokonce i mouchy, ovádi a komáři. Z tohoto by bylo možno dokonce dovodit úsudek, že podmínky pro vznik Bangovy nemoci na pracovišti i bez vztahu k hospodářským zvířatům byly dány již i tímto hmyzem.

Nutno však uvážit, že takové pojetí by vedlo k závěru, že podmínky vzniku Bangovy nemoci z povolání jsou dány vlastně na téměř všech pracovištích (tedy i ve školách, v železárnách atd.), což by se zřejmě jevilo jako neúnosné a chybné. Z celého smyslu úpravy odškodňování nemocí z povolání jak v rámci důchodového zabezpečení, tak v rámci náhrady škody plyne, že má jít pouze o odškodňování zvláštního rizika práce, a rovněž i vymezení nemocí z povolání podle č. 23 seznamu (nemocí přenosné se zvířat na lidi v zaměstnáních, kde pracovníci jsou vydáni tomuto nebezpečí) naznačuje, že má jít o nebezpečí nákazy spojené s přenosnými nemocemi těch zvířat, s nimiž pracovník přichází do styku daného specificky náplní a prostředím své pracovní činnosti. Pokud by proto soud prvního stupně po doplněném řízení nedospěl k zjištění, že na pracovišti žalobkyně se vyskytlo onemocnění alespoň jednoho kusu dobytka a že již v důsledku toho byly na pracovišti podmínky pro vznik Bangovy nemoci, musel by objasnit, zda a z jakých jiných důvodů se takové podmínky objektivně a jako specifické pro činnost a pracovní prostředí žalobkyně vyskytovaly, a to zejména znaleckým dobrozdáním (posudkem). Jde o zásadní otázku. Dosavadní znalecké posudky ji řešily způsobem ne zcela uspokojivým a podle dostupné lékařské literatury otázky přenášení Bangovy nemoci a její manifestace se jeví značně obtížnými a pochybnými. Je proto na místě, aby okresní soud v případě potřeby si v tomto směru vyžádal dobrozdání příslušných vysokých škol, a to jednak směru lékařského, jednak veterinářského.